

Från redaktionen

Sedan 1980 har *Kvinnovetenskaplig tidskrift* befunnit sig mitt i debatten. Ett uttalat syfte redan från start var att inte begränsa sig till antingen vetenskap eller politik, utan att fungera som en länk mellan forskning och aktivism. Men tonvikten i de publicerade artiklarna har alltid varit tydligt forskningsinriktad – *Kvt* är en vetenskaplig tidskrift med vetenskapliga urvalskriterier, med vetenskapligt präglat språk och skrivsätt. Det politiska har dock varit tydligt i både de teorier som utvecklats och den empiri som presenterats. Och den knivskarpa dikotomin mellan vetenskap och politik tillhör en sorts vetenskapssyn som kvinnovetenskap och feministisk teori tidigt tog avstånd ifrån.

Under de senaste åren har *Kvt* med bestämda steg övergått till att vara en peer-review- eller referee-tidskrift. I praktiken innebär det att varje artikel granskas av två referenter och att detta sker anonymt. Dessutom granskar flera i redaktionsgruppen varje artikel och gör ett första urval. Enligt peer-review-logiken är en hög refuseringsprocent positiv eftersom en välsedd tidskrift förväntas få in många bra artiklar att välja bland. Man ska helst också vara ”internationell” vilket i praktiken verkar innebära att man ska vara engelsk. *Kvt:s* norska systertidskrift *Tidskrift för kjønnsforskning* (tidigare *Kvinneforskning*) publicerar

också numera artiklar på engelska. I Norge pågår just nu en rankning av vetenskapliga tidskrifter så det gäller att hänga med i meriteringsjakten, både som författare och tidskrift. Med en alltför ensidig inriktning på det internationella kan man känna en viss oro, berättigad tror jag, för ”det nationella”. Vad händer med terminologi- och begreppsutvecklingen på svenska, eller norska, finska, danska, isländska och många andra relativt små språk? Går erfarenhet och empiri alltid att översätta? Tänk till exempel på svenskans åtskillnad mellan jämlikhet och jämställdhet som i engelskan motsvaras av ”equality”, kort och gott. Här har *Kvt* en viktig roll att fylla som ett forum för tänkande, teoretiserande och debatt på svenska, även framgent.

Referee-systemet har både för- och nackdelar. Referenterna garanterar en vetenskaplig kontroll av hög kvalité och bistår ofta författaren med synpunkter som lyfter artikeln ännu en nivå. Samtidigt har nackdelarna lyfts fram i internationella sammanhang – en anonym, välrenommerad och ofta anlitad referent kan effektivt blockera att en viss typ av forskning når publicering. Risken finns inte minst inom områden där det gäller att vara först ute med nya rön, till exempel medicin.

Det gäller alltså att försöka skapa en tidskrift som både kan vara trogen sina ursprung-

liga ideal och att samtidigt anpassa sig till nya vetenskapliga och forskningspolitiska krav. *Kvt* kommer under 2006 att ansöka om att få bli del av det internationella citeringsindexet ISI (<http://isiwebofknowledge.com>). Medlemskap innebär bland annat att engelska abstracts, nyckelord och författarinformation läggs ut på nätet. Vi kommer också under det kommande året att samarbeta med våra nordiska systertidskrifter och NIKK (nordisk institutt för kvinne- og kjønnsforskning) för att översätta en artikel från varje land till engelska. Artiklarna ska läggas ut på NIKK:s hemsida (www.nikk.uio.no) och fungera som ett fönster in till den nordiska genusforskningen.

I det här numret firar *Kvt* sitt 25-årsjubiléum i stillhet med en rad artiklar som på olika sätt och från varierande perspektiv behandlar debatt och diskussion. Tora Holmberg gör i sin artikel "Vetenskapskrig och det goda samtalets retorik – biologer talar om 'tokfeminism'" en retorisk analys av "tokfeminismdebatten" där biologer möter feminister i kampen om tolkningsföreträdet. Hon har bland annat fått ta del av ett spännande material som inkommit till Torbjörn Fagerström, biologen som flitigt använt "tokfeminist"-stämpeln på sina meningsmotståndare. Metaforiken kring vetenskapskrig andas antagonism men Holm-

berg hittar också oväntade allianser mellan biologer och feminister som på ett likartat sätt värnar om det goda vetenskapliga samtalet. Birgitta Jordanssons artikel "Jämställdhet och genus på akademins villkor: Två exempel på det vetenskapliga fältets agerande i samband med politiska satsningar" tar sin utgångspunkt i förhållandet mellan politik och vetenskap kring de debatter som förts om genusprofessorer och jämställdhetssatsningar inom akademien. Samverkan mellan de två, politiska jämställdhetssatsningar och etableringen av en ny kvinno/genusvetenskap, är ställvis problematisk vilket kvinnoforskare tidigt uppmärksammade. Samtidigt kan Jordansson se hur viktigt samarbetet varit för att politiska målsättningar och satsningar ska "översättas" i den akademiska praktiken på ett sätt som överensstämmer med de politiska intentionerna.

Oyeronke Oyewumis artikel "Att begreppsliggöra genus: de feministiska begreppens eurocentriska grundvalar och utmaningen från afrikansk kunskapsteori" är ett inlägg i den pågående debatten om den feministiska teorins begränsningar. Under senare år har frågan om forskningens blinda fläckar sysselsatt feministiska och andra forskare både i *Kvt* och annorstädes. Vårt senaste nummer om intersektionalitet är ett exempel på detta. Oyewumis kritik erbjuder ett perspektiv från ett

helt annat håll, nämligen Afrika. Hon varnar för ett oreflekerat och universellt överförande av västerländska tolkningsmodeller på icke-västerländska kontexter och hennes fokus är kärnfamiljens grundläggande betydelse för västerländsk feministisk teori. Afrikanisten Signe Arnfred har skrivit en inledning där Oyewumis tänkande presenteras.

Avdelningen Fönster i detta nummer presenterar pågående forskning och tillbakablickar på *Kvt:s* 25-åriga historia. Anna Nordenstams artikel "Karin Westman Bergs könsrollsseminarium pionjäråret 1967–68" ger en första inblick i hennes forskning om litteraturvetaren Karin Westman Berg och det numera legendariska könsrollsseminariet i Uppsala. Materialet från det första året visar på Westman Bergs tuffa och målmedvetna – men lyckosamma – strategi för att etablera könsfrågor i forskningen. Hur har den feministteoretiska utvecklingen speglats i *Kvt* frågar sig Kristina Fjelkestam i artikeln "Med karta och kompass: *Kvt* i den teoretiska terrängen". Hon konstaterar att frågeställningen kvarstår genom åren – varför är kvinnor underordnade – men att svaren har varierat över tid. Artikeln utgör en karta över de viktigaste teoretiska

svängningarna och kan med fördel läsas parallellt med Kajsa Widegrens artikel "I (back)spegeln". Offer eller aktör? Begär eller makt? Lust och olust? Widegren kastar en blick i spegeln och konstaterar att sexualiteten sällan är oproblematisk. Sista ordet denna gång går till *Kvt:s* mångåriga medarbetare, numera ansvarige utgivare, Ingrid Holmquist som undrar hur det förhåller sig med genusforskarnas historiska medvetenhet, egentligen.

Katarina Leppänen
redaktör

